

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

пісенних фрагментів до віртуозних. Сонатини Клементі надзвичайно важливі та корисні як підготовка до розуміння та виконання творів великої форми великих віденських класиків.

Твори Д. Чимарози та М. Клементі містять також додаткові корисності для здобувачів. По-перше, вони дають чітку уяву про старосонатну і що важливіше – традиційну сонатну форму. Грані форми сонатин М. Клементі чіткі, тональний план традиційний (на відміну від творів композиторів віденської школи, які знаходяться в постійному пошуку вдосконалення змістовності та драматургічності цієї форми). По-друге, вплив оперної творчості Д. Чимарози на його сонати дає змогу здобувачеві опанувати прийоми кантиленності, які в подальшому йому знадобляться при роботі над творами В.А. Моцарта та композиторів XIX століття (зокрема, Ф. Шопена, Ф. Шуберта, Ф. Ліста). По-третє, використання цими композиторами нескладних поліфонічних прийомів та розповсюджених гармонічних зворотів допоможе краще зрозуміти матеріал деяких учбових дисциплін, наприклад «Стильова гармонія». І з точки зору розуміння еволюції музично-історичних процесів знайомство з творчістю цих майстрів теж буде корисним, адже італійська музика другої половини XVIII століття асоціюється насамперед з оперною школою, а не з розвитком інструментального виконавства (хоч для Д. Чимарози, як зазначено, його сонати були похідними).

Таким чином, можна зазначити, що вивчення творів М. Клементі та Д. Чимарози сприятиме формуванню професійних навичок у здобувачів, готуватиме їх до виконання музики віденських класиків (і не тільки), а також надасть їм додаткові музично-теоретичні та музично-історичні знання, які допоможуть майбутнім фахівцям в їх подальшій виконавській та педагогічній діяльності.

МУЛИК Катерина Олександрівна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Актуальність означеної проблеми полягає у наявності діалектичних суперечностей між сформованими якостями особистості соціального працівника та об'єктивними сучасними вимогами, нормами, стандартами професійної діяльності, що зумовлює подальший розвиток особистості через інтеграцію її різних якостей. Вирішення цієї суперечності здійснюється в процесі фахової підготовки, яка в сучасних умовах потребує розв'язання

проблеми іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників, що спонукає розкрити зміст поняття «іншомовна підготовка».

Проведені наукові розвідки доводять, що проблема іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників залишається недостатньо розробленою в умовах фахової підготовки. Убачаємо необхідність проаналізувати наявні дослідження, які причетні до цієї проблеми.

Питання іншомовної підготовки фахівців проаналізовано у різних напрямках: - теоретичні підходи до процесу іншомовної підготовки майбутніх фахівців (Н. Глущаниця, Н. Сура); - дослідження різних аспектів іншомовної підготовки немовних ЗВО (Р. Мартинова, Р. Гришкова, О.Тарнопольський, С. Кожушко, Л. Морська та ін.); - професійна іншомовна підготовка майбутніх фахівців різних галузей (К. Івасів, О. Нітенко, А.Палієнко, Н. Сура, Я. Булахова та ін.); - застосування інноваційних технологій у процесі іншомовної підготовки (М. Бовленко, С. Кубок, О. Полат, Г. Попова та ін.); - зарубіжний досвід іншомовної підготовки фахівців в умовах університетів (Н. Колесниченко, О. Нітенко, О. Федоренко, Н. Шеверун, Н. Шумейко).

Поняття «іншомовна підготовка» було введене в науковий обіг наприкінці ХХ століття, широко використовується в сучасних науково-методичних дослідженнях (О. Бігіч, І. Задорожна, Л. Кузьмина, О. Хоменко та ін.), натомість чіткої дефініції цього поняття не існує. Як зазначає О. Хоменко, нечіткість визначення терміна призводить до того, що під поняттям «іншомовна підготовка» розуміють звичайно навчання іноземних мов, оскільки іншомовну підготовку ототожнюють з іншомовною освітою, яка також зазвичай зводиться лише до характеристики процесу навчання іноземних мов, що передбачає реалізацію різних цілей на різних етапах розвитку суспільства: практичних цілей у плані розвитку усного мовлення та читання, освітніх цілей, зіставлення іноземної та рідної мов, опанування мовленнєвої діяльності, навчання іншомовного спілкування тощо [Хоменко, 2012:58]. Дослідниця О. Сніговська визначає «іншомовну підготовку» як процес становлення та розвитку складного інтегрального особистісного утворення фахівця, що дає змогу використовувати володіння іноземною мовою як засобом професійної реалізації та саморозвитку [Сніговська, 2016]. У свою чергу, О. Нітенко розуміє «іншомовну підготовку» як системне оволодіння іноземними мовами на основі міждисциплінарної інтеграції з урахуванням індивідуальних якостей особистості, спрямоване на досягнення такого рівня професійної іншомовної комунікативної компетентності, що забезпечить міжкультурне та міжособистісне спілкування для вирішення професійних завдань у полікультурному, мультилінгвальному глобалізованому суспільстві [Нітенко, 2015].

Необхідною умовою успішної життєдіяльності людини в епоху глобалізації є здатність оперувати кількома мовами, адже сам феномен глобалізації, зокрема передбачає взаємопроникнення матеріальних і духовних

компонентів різноманітних соціальних культур, а найважливішою умовою засвоєння інших культур є оволодіння основними формами, насамперед, їхніми мовами [Громов, 2020].

У свою чергу, О. Кузнецова зауважує, що у зв'язку із зростаючою взаємозалежністю економічних, політичних, культурних, наукових та освітніх процесів, сьогодні іношомовна комунікація є фактом реального мовного існування для переважної більшості людей у світі. Вона стає засобом соціалізації особистості, формує настанови емпатії та толерантності в результаті комунікативного процесу [Кузнецова, 2002].

Погоджуємось з думкою Н. Петриченко, що «погляду європейської мовної політики знання іноземної мови є потужним чинником життя в умовах зростаючої міграції населення і є одним з визначальних чинників для міжкультурного взаєморозуміння, вдалого працевлаштування для конкретних людей та конкурентоспроможності для всієї об'єднаної Європи» [Петриченко, 2017:62].

Вважаємо вагомими результати дослідження К. Павелків, яка представила найбільш детальний аналіз загальних характеристик чинників та принципів реалізації іншомовної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. Дослідниця окреслила специфіку вітчизняної теорії і методики іншомовної підготовки майбутніх фахівців; обґрунтувала провідні суперечності, що виникають у процесі іншомовної підготовки. Ключовими компетенціями, що формуються в процесі іншомовної підготовки, українська науковиця визначає такі, як: здатність вивчати, здатність до пошуку, здатність розвивати рівень своїх мисленнєвих процесів, навички співробітництва, здатність до діяльності, здатність до адаптації [Павелків, 2018]. Натомість зауважимо, що поза увагою вченої залишається переважна більшість питань іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників.

Поділяємо думку дослідника Б. Чернявського, який вважає, що оскільки однією із стратегічних цілей в умовах інтеграції у світовий освітній простір стає розвиток активної особистості, здатної бути суб'єктом своєї діяльності, ефективно навчатися впродовж усього життя і взаємодіяти в професійній діяльності в мультилінгвальному і полікультурному суспільстві, іншомовна підготовка має стати обов'язковим складником фахової підготовки майбутніх фахівців [Чернявський, 2021].

Отже, цілком упевнені, що процес фахової підготовки майбутніх соціальних працівників має пропонувати якісну іншомовну підготовку на всіх своїх рівнях: - постійне підкреслення позитивної ролі навчання іноземної мови; - усвідомлення, що освітня система, яка не пропонує навчання іноземним мовам, породжує нерівність шансів; - застосовування інтегрованого навчання професійно-спрямованої іноземної мови з активним використанням інтерактивних засобів навчання; - впровадження мультикультурної комунікації,

опираючись на залучення закордонних викладачів та/або використання іноземних освітніх програм; - збільшення можливості систематичних мовних і культурних взаємних обмінів; - підтримка культурних зв'язків з об'єднаннями (асоціації, земляцтва) іммігрантів для полегшення процесу їхньої інтеграції (асиміляції) у процесі навчання мови країни що їх приймає; - залучання науково-педагогічних працівників до міжнародної мобільності; - розвиток у студентів справжньої культурної самоосвіти та самооцінювання.

Список використаних джерел:

1. Громов Є.В. Іншомовна підготовка майбутніх учителів нефілологічних спеціальностей у закладах вищої освіти Республіки Польща та Чеської Республіки / за науковою редакцією А.М. Коломієць. Вінниця: видавець «Друк», 2020. 438 с.
2. Кузнецова О.Ю. Розвиток мовної освіти у середніх і вищих навчальних закладах Великої Британії другої половини ХХ ст.: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Харків, 2002. 494 с.
3. Нітенко О.В. Іншомовна підготовка фахівців права в трицикловій системі вищої освіти: європейський досвід: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Нітенко Ольга Валеріївна; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти. Київ, 2015. 40 с.
4. Павелків К.М. Іншомовна підготовка майбутніх фахівців соціального профілю: чинники та суперечності в реалізації. Молодь і ринок. 2018. №11 (166). С.79-85.
5. Петриченко Н.С. Європейський досвід впровадження плурилінгвізму в систему освіти. Нова парадигма. 2017. Вип. 132. С. 52-64.
6. Сніговська О.В. Іншомовна підготовка як засіб формування професійної компетентності майбутніх дипломатів. Зовнішні справи, 2, 2016. 44-47 с.
7. Хоменко О. Іншомовна підготовка як невід'ємний складник вищої освіти в умовах глобалізації та інформатизації суспільства. Вища освіта України. Вип. 2. 2012. С. 55–61.
8. Чернявський Б.Р. Формування іншомовної компетентності у майбутніх економістів в процесі інтегрованого навчання. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. 13.00.04. Запорізький національний університет. 2021. 260 с.

штучного інтелекту під час проєктування вибіркового навчальних дисциплін	
КАЛЮЖНА Юлія Іванівна Інноваційні підходи до викладання політології: досвід проєктного навчання	53
КИНСЬКА Поліна Петрівна Особливості використання сучасних методів навчання при підготовці фахівців з фізичного виховання	56
КОВИЛІНА Вероніка Геннадіївна Transforming education through distance learning approaches	59
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Формування ціннісного ставлення молодших школярів у процесі спілкування в інклюзивному освітньому середовищі	62
КОРГУН Лариса Миколаївна Професійна підготовка здобувачів з особливими освітніми потребами в закладах вищої освіти України	65
КОСТЯШКІН Іван Олександрович Сучасні форми та методи навчання при викладанні курсу «Земельне право»	70
КРАВЕЦЬ Ірина Михайлівна Цінність здобуття вищої освіти, її особливості та сучасні виклики	72
КРИМОВА Наталія Олексіївна Reflective environment as a basis for the implementation of innovative teaching methods in higher education institutions	75
КУЧЕРУК Олег Олексійович К питанню про викладання дисципліни «Історія морського судноплавства» в навчальних закладах України	79
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Організація соціально-педагогічного тренінгу	82
ЛИСИЧЕНКО Микола Леонідович Зміна навчальних планів підготовки фахівців з енергетичних спеціальностей	84
ЛИТВИНЕНКО Ірина Леонідівна До питання про поняття конституційного права України як галузі права та освітнього компонента	86
МЕЛЬНИЧЕНКО Марина Василівна, МЕЛЬНИЧЕНКО Віталій Григорович Стосовно учбового репертуару здобувачів-піаністів бакалаврату	89
МУЛИК Катерина Олександрівна Психолого-педагогічні аспекти іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти	95
НЕПОМНЯЩА Ірина Миколаївна Інноваційні технології як	99